

09.01.2023

Asia/18

§ 18

Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Arlan saunan suojeluesityksestä

HEL 2022-012417 T 10 03 10

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Kirsi Remes

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 19.10.2022
- 2 Ilmoitus suojeluasian vireilletulosta 19.10.2022
- 3 Ilmoitus rakennussuojeluesityksen vireilletulosta 19.10.2022, liite, esitys
- 4 Ilmoitus rakennussuojeluesityksen vireilletulosta 19.10.2022, liite, valokuvallite
- 5 Ilmoitus rakennussuojeluesityksen vireilletulosta 19.10.2022, liite, karttaote
- 6 Ilmoitus rakennussuojeluesityksen vireilletulosta 19.10.2022, liite, vaarantamiskieltopäätös

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Museoviraston tekemästä Arlan saunan suojeluesityksestä seuraavan lausunnon:

Alueella on voimassa asemakaava nro 9699, joka on tullut voimaan 30.11.1990. Tontti kuuluu asuinkerrostalojen korttelialueeseen merkinnällä AK. Rakennus, jossa Arlan sauna sijaitsee, on suojeltu voimassa olevassa asemakaavassa sr-2 -merkinnällä mutta kaavan mukainen suojelu ei koske rakennuksen sisätiloja. Alueella on lisäksi vireillä kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamishanke.

Koska asemakaavan mukainen suojelu ei kata Arlan saunan arvokkaiksi todettuja arvoja, kuten rakennuksen kiinteää sisustusta, Helsingin kaupungilla ei ole huomautettavaa Museoviraston esityksen tai ehdotettujen suojelumääräysten johdosta.

Esittelijän perustelut

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) ilmoitti kaupungille 19.10.2022, että Museovirasto on tehnyt 18.10.2022 rakennussuojeluesityksen Arlan saunan (Asunto Oy Arla, kiinteistötunnus 91-11-339-20) suojelemisesta rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) säännösten nojalla.

Museovirasto perustelee suojeluesitystä mm. seuraavasti: Saunaperinne Suomesta valittiin Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon joulukuussa 2020. Saunakulttuuri on Suomessa vahva ja elinvoimainen, ja omaperäisen saunaperinteen jatkuvuutta vaalitaan. Yleisillä saunoilla on ollut ja on saunaperinteen ylläpitäjänä tärkeä rooli. Perinteisiä suomalaisia yleisiä saunoja ovat Arlan saunan rinnalla Kotiharjun sauna Helsingissä ja Rajaportin sauna Tampereella. Kulttuuriministerin Unescolle lähettämässä hakemuksessa suojelutoimien joukossa on mainittu myös edellä mainitun kolmen yleisen saunan suojeleminen. Tällä on tarkoituksena varmistaa, että myös perinteisiin yleisiin saunoihin liittyvä kulttuuriperintö eläisi edelleen.

Museovirasto toteaa kaavatilanteesta, että rakennus sijaitsee vuonna 1990 vahvistetun asemakaavan asuinkerrostalojen korttelialueella AK, ja se on osoitettu suojeltavaksi rakennukseksi. Sr-2 -kaavamääräyksen mukaan: Rakennus on kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas, eikä sitä saa purkaa ilman rakennuslautakunnan lupaa. Rakennuslautakunta voi myöntää luvan purkamiseen vain, jos siihen on olemassa pakottava syy. Rakennuksessa ei saa suorittaa sellaisia lisärakentamis- tai muutostöitä, jotka tarvelevät katujulkisivujen tyyliä tai vesikaton perusmuotoa.

Museovirasto toteaa edelleen, että rakennusperintölain 3 § 2 momentin mukaan suojelu voi koskea myös rakennuksen osaa tai sen kiinteää sisustusta. Arlan sauna muodostaa historiallisesti ja toiminnallisesti yhtenäisen ja erityisen rakennuksen osan. Sen valtakunnallisten suojeluarvojen turvaaminen rakennusperintölain nojalla on perusteltua, koska asemakaavassa annettavat suojelumääräykset eivät tähän riitä. Voimassa olevassa asemakaavassa rakennuskokonaisuus on osoitettu kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi, ja kaavamääräyksellä säädetään katujulkisivun ja vesikaton säilyttämisestä. Museovirasto esittää Arlan saunan sisätilojen ja niiden kiinteän sisus-

tuksen suojelua rakennusperintölain nojalla niiden valtakunnallisen merkityksen ja erityisten saunaperinnearvojen turvaamiseksi.

Museoviraston esityksen johdosta ELY-keskus on asettanut saunalle väliaikaisen vaarantamiskiellon seuraavin perustein: Suojeluesityksen mukaan Arlan saunalla on rakennusperintölain 8 §:n tarkoittamaa valtakunnallista merkitystä. Se on yksi kolmesta säilyneestä 1900-luvun alkupuolella rakennetuista ja toimintansa aloittaneista yleisistä saunoista Suomessa. Se on tilaohjelmaltaan ja varustukseltaan tyypillinen kaupungin asuinkerrostalon yhteyteen rakennettu yleinen sauna. Se edustaa suomalaista saunaperinnettä, joka on valittu Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon ensimmäisenä suomalaisena kohteena. Yleiset saunat ovat myös kaupunkikulttuurin merkittävä ilmiö. Arlan saunassa on säilynyt sen alkuperäinen tilaohjelma ja varustelu. Saunan toiminta on keskeytynyt syksyllä 2022.

Museoviraston esittämät tarkemmat suojelumääräykset ilmenevät suojeluesityksestä.

ELY-keskus on pyytänyt Museoviraston esityksestä kaupungin lausuntoa 31.12.2022 mennessä. Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristön toimialan lausuntoa 30.11.2022 mennessä. Asiakirjat on lähetetty tiedoksi myös rakennusvalvontapalveluille väliaikaisen vaarantamiskiellon vuoksi ja kaupunginmuseolle suojelumääräysten mahdollista kommentointia varten.

Kaupunkiympäristön toimialalta saadun selvityksen mukaan Museoviraston toteamus kaavatilanteesta on oikea, ja alueella on lisäksi vireillä kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamishanke. Toimialan kaupunkirakenne ja maankäyttö -palvelualue on ilmoittanut sähköpostitse ettei lausuntotarvetta esityksen johdosta ole. Kaupunginmuseon kulttuuriympäristöyksikön ilmoituksen mukaan museo puoltaa museoviraston esitystä.

Esittelijä toteaa lisäksi, että mikäli kohde suojellaan rakennusperinnön suojelusta annetun lain perusteella, lain 13 §:n mukaan, jos suojelusta tai 6 §:ssä tarkoitettusta vaarantamiskiellosta aiheutuu rakennuksen omistajalle merkityksellistä vahinkoa tai haittaa, hänellä on oikeus saada siitä valtiolta täysi korvaus. Valtiota korvausasiassa edustaa ympäristöministeriö. Mitä edellä on mainittu rakennuksen omistajan oikeudesta korvaukseen, koskee myös rakennuksen omistajan vertaista haltijaa sekä rakennukseen kohdistuvan vuokra- tai käyttöoikeuden taikka muun näihin verrattavan erityisen oikeuden haltijaa.

Esitys on saadun lausunnon mukainen.

Esittelijä

09.01.2023

Asia/18

vs. kansliapäällikkö
Kirsi Remes

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 19.10.2022
- 2 Ilmoitus suojeluasian vireilletulosta 19.10.2022
- 3 Ilmoitus rakennussuojeluesityksen vireilletulosta 19.10.2022, liite, esitys
- 4 Ilmoitus rakennussuojeluesityksen vireilletulosta 19.10.2022, liite, valokuvaliite
- 5 Ilmoitus rakennussuojeluesityksen vireilletulosta 19.10.2022, liite, karttaote
- 6 Ilmoitus rakennussuojeluesityksen vireilletulosta 19.10.2022, liite, vaarantamiskieltopäätös

Oheismateriaali

- 1 Kaupunkiympäristön toimialan Kymppä Maakunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Lausunnon pyytäjä	Esitysteksti Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Kaupunginmuseo